

МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
ИХ СУРГУУЛИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ

2017 08 19

1656

Хөтөлбөр батлах тухай

Монгол Улсын Дээд боловсролын тухай хуулийн 12.1.7 дахь заалт, Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 6.1, 7.1, 7.4 дэх заалт, "Батлан хамгаалахын хүний нөөцийн бодлого"-ын 5.3 дахь заалт, Батлан хамгаалахын сайдын 2020 оны А/77 тоот тушаалаар батлагдсан ҮБХИС-ийн дүрмийн 5.2.2, 10.6.6 дахь заалт, "ҮБХИС-ийн хөгжлийн стратеги-2030" баримт бичгийг тус тус үндэслэн ТУШЛАХ нь:

1. Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн "Багшийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр"-ийг хавсралтаар баталсугай.
2. "Багшийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр"-ийг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллахыг багшийн хөгжлийн төвийн дарга Г.Нандинцээт үүрэг болгосугай.
3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг сургалт, цэргийн алба хариуцсан тэргүүн дэд захирал хурандаа Θ.Эрдэнэ-Очирт хариуцуулсугай.

ЗАХИРАЛ
БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ

П.ЖАРГАЛАН

ҮБХИС-ийн захирлын 2021 оны 08
дугаар сарын 19-ны өдрийн 11 дугаар
тушаалын хавсралт

ҮНДЭСНИЙ БАТЛАН ХАМГАЛАХЫН ИХ СУРГУУЛИЙН БАГШИЙН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ ХӨТӨЛБӨР

НЭГ. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1.1 Хөтөлбөрийн эрх зүйн болон бодлогын үндэслэл

Дээд боловсролын шинэчлэл, их сургуулийн хөгжлийн тулгуур нь багшийн хөгжил болох, орчин үеийн их сургуулийн багш нь судалгаа, сургахуйн болон мэргэжлийн өндөр чадамжтай, шинэ хандлага, ёс зүйн төгс төлөвшил бүхий манлайллагч байх шаардлага нь багшийн шинэ төрхийн илэрхийлэл болж байна. Монгол Улсын төр, засгаас дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшлах бүрэлдэхүүний хөгжлийг дэмжих бодлогыг эрх зүйн болон хөгжлийн баримт бичгүүд, хөтөлбөр, теслүүдэд тусган дэс дараатайгаар хэрэгжүүлсээр байна.

“Төрөөс боловсролын талаар баримтлах бодлого (2014-2024)”—ын “багшийн мэргэжлийн ур чадвар, нэр хүнд, ёс зүй, шаардлага, хариуцлагыг өндөржүүлэн, хөдөлмөрийг бодитой үнэлэх тогтолцоог бүрдүүлэх”, “Боловсролын тухай хууль”-ийн “...багшийг нэгдсэн бодлого, тодорхой чиглэлээр бэлтгэх, давтан сургах, тэдний нийгмийн баталгааг хангах асуудлыг шийдвэрлүүлэх...”, “Дээд боловсролын тухай хууль”-ийн “...багш, эрдэм шинжилгээний ажилтан бэлтгэх, давтан сургах, тэдний мэргэшлийг дээшлүүлэх, ... багшийн ажлын ачааллыг тогтооходо түүний мэдлэг, ур чадвараа тогтмол дээшлүүлэх, судалгаа шинжилгээний ажил хийх, суралцагсадтай үр бүтээлтэй ажиллах, захиргааны ажилд оролцох нөхцөл, бололцоог харгалзан үзэх..”, “Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хууль (2018)”-ийн “багшийн мэдлэг, боловсрол, хандлага, ёс зүй, эрүүл мэнд, нийгмийн баталгаа, багшийн үнэлээмжийг нэмэгдүүлэх, мэргэжлийн ур чадварыг тасралтгүй хөгжүүлэхэд чиглэсэн хөтөлбөртэй байх”, “Боловсрол үндэсний хөтөлбөр (2010-2021)”-ийн “...багшийн мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжих, “Тогтвортой хөгжлийн боловсрол үндэсний хөтөлбөр (2018)”-ийн “Боловсролын салбарын хүний нөөцийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх сургалтыг тогтвортой хөгжлийн боловсролын зарчимд нийцүүлэх...” хэмээн тус тус тусгасан бодлого, чиглэл нь их, дээд сургуулийн багш нарын хөгжлийн ирээдүйн төлөв хандлага, чиглэл, ач холбогдлыг илэрхийлэхийн зэрэгцээ тэдний хөгжлийн эрх зүйн үндэс нь болж байна.

“Монгол Улсын батлан хамгаалах бодлогын үндэс”, “Төрийн цэргийн байгууллагын хөгжлийн стратеги-2030”, “Батлан хамгаалахын хүний нөөцийн бодлого”, “ҮБХИС-ийн хөгжлийн стратеги -2030” зэрэг баримт бичгүүдээр тодорхойлогдсон улс орныхоо аюулгүй байдлын хангах өргөн цар хүрээтэй бодлого нь үндэсний аюулгүй байдалд учирч болзошгүй аливаа эрсдлийг сөрөн даван туулах цогц чадамжтай, боловсрол мэдлэг, мэргэжлийн өндөр ур чадвар, оюун санааны болон бие бялдрын төгс төлөвшил бүхий хүний нөөцийг, түүний дотор

офицер, ахлагч нарыг тасралтгүй бэлтгэх үйл явцын гол тоглогч болох багшлах бүрэлдэхүүний хөгжлийг дэмжих дунд, урт хугацааны стратегийг агуулсан хөтөлбөрийн үндсэн чиглэл, суурь үзэл баримтлал нь болж байна.

Дээрх төр, засгийн болон батлан хамгаалах салбарын бодлогын баримт бичгүүдэд их сургууль төгсөгчдийн чанарыг олон улсын жишигт хүргэх, сургалтын байгууллагын суралцахуйн үр дүнг шатлан олгох бүтэц, агуулга, арга зүй, үнэлгээний нэгдсэн тогтолцоогоор хөгжүүлэх, их сургуулийн үйл ажиллагааны бодлого, эрх зүйн орчныг тодорхой болгох, хүний нөөцийг чадавхижуулж, тэдний мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг хангах, үр өгөөжтэй туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх зэрэг үзэл санаа туссан нь энэ хөтөлбөрийн үндэслэл болно.

1.2 Хөтөлбөрийн хэрэгцээ, шаардлага

1.2.1. Хөтөлбөрийн хэрэгцээ:

“ҮБХИС-ийн хөгжлийн стратеги - 2030” -д тодорхойлсон стратегийн зорилгын хүрээнд “хүний нөөцийн чадамж-өрсөлдөх чадвар”-ыг дээшлүүлж, үр дүнд сууринсан, суралцахуйд чиглэсэн, ирээдүйн боловсрол, мэргэжлийн чиг хандлагыг тусгасан боловсрол олгох сургалтын хөтөлбөрийг шинэчлэн сайжруулж, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын цар хүрээ, чанарыг үндэсний болон олон улсын түвшинд хүргэх, эрдэм боловсрол, мэргэжлийн ур чадвар, чадамжтай, ёс зүйн зөв төлөвшилтэй, бие сэтгэлийн хаттай, эх оронч үзэлтэй хүний нөөц бэлтгэх, багш, сургуулийн өрсөлдөх боломжийг дээшлүүлэх зэрэг зорилтууд нь “Багшийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр” боловсруулж, хэрэгжүүлэх хэрэгцээг бий болгож байна.

1.2.2. Хөтөлбөрийн шаардлага

Аюулгүй байдлын тогтвортгүй төлвийн өрнөл, цэргийн хэрэгт технологийн хурдацтай хөгжлийн нөлөөлөх хүрээний тэлэлт, залуу үеийн оюун санаа, сэтгэлгээний хөгжил нь цэргийн болон иргэний боловсрол олгох хөтөлбөр, сургалтын агуулга, арга зүйг байнга шинэчлэх, сургалтад оролцогч талуудын хандлагыг өөрчлөх, түүний дотор их сургуулийн багшийн чадамжийг өндөржүүлэх, өндөр чадвартай багшийг элсүүлэн тогтворт суурьшилтай ажиллуулах цалин, урамшууллын оновчтой хөшүүргийг бүрдүүлэх, их сургуулийн багшийн хөгжлийг тэдний хэрэгцээ, дээд боловсролын агуулга, арга зүйн шинэчлэлийн хандлагад нийцүүлэн хангалттай санхүүгийн эх үүсвэрээр дэмжих боломжийг бүрдүүлэх, багш нарын хөдөлмөр зохион байгуулалтыг сургалт, судалгаа, үйлчилгээний ажлын зохистой харьцаатайгаар төлөвлөн хэрэгжүүлэх үндэслэл, аргачлал, стратегийг тодорхойлох зэрэг нь хөтөлбөрийн шаардлага болж байна.

1.3 Хөтөлбөрийн тодорхойлолт, хамрах хүрээ

1.3.1. Хөтөлбөрийн тодорхойлолт:

Багшийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр нь багшлах бүрэлдэхүүний шинжлэх ухаан, боловсрол, мэргэжлийн өргөн хүрээний мэдлэг, сургахуйн болон судалгааны олон талт шинэ хандлага, арга зүй, ур чадвар эзэмшиж, сургах, манлайлах, багаар ажиллах сэтгэлгээ, арга барилыг өөрчлөх, үнэт зүйл, ёс суртахууны эрхэмлэх хэм

хэмжээг дээдлэх, мэдлэгээ инноваци, технологид хувирган баялаг бүтээж, үр дүн бий болгох чадамж бүхий УБХИС-ийн багшийн шинэ дүр, төрхийг бүтээхэд нь дэмжлэг үзүүлэх, тэдний эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал, үнэлэмжид чанарын шинэтгэл хийх үйл ажиллагааны цогц юм.

1.3.2 Багшийн хөгжлийг дэмжих бодлого:

"УБХИС-ийн хөгжлийн стратеги -2030"-ыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх үндсэн тулгуур-багшийн мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар, чадамжийг тасралтгүй хөгжүүлэх, тэдний сургахуйн болон судалгааны шинэ арга зүй, манлайлах, багаар ажиллах арга барилыг дээшлүүлэх, мэдлэгээ инноваци, технологи болгох бүх талын орчин бүрдүүлэх, багшийн эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллыг сайжруулах, үнэлэмжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн их сургууль, бүтцийн нэгжүүдийн удирдлага, тэнхим, төв, профессорын багийн нэгдмэл ажиллагааг хангаж, хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгон сургуулийн эрхэм зорилго дор нэгдэн ажиллах үр нөлөөтэй механизмыг бүрдүүлнэ.

1.3.3. Хөтөлбөрийн хамрах хүрээ

Хөтөлбөрт УБХИС-ийн харьяаллын сургууль төвийн багшийн албан тушаалын бүх зэрэглэлд ажиллаж буй профессор, багш нар хамрагдан, хэрэгжүүлэх үүргийг их сургуулийн удирдлага, захиргааны нэгжүүд, харьяаллын сургууль, төв, тэдгээрийн тэнхимүүд, бүх багш нар хүлээнэ.

ХОЁР. ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ, ЗАРЧИМ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ

2.1 Хөтөлбөрийн зорилго, зорилт

2.1.1 Хөтөлбөрийн зорилго

УБХИС-ийн алсын хараа, стратегийн зорилгыг хангахад чиглэсэн багшийн сургахуйн, судалгааны болон мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжих менежмент, орчин, шинэлэг хандлагыг төлөвшүүлэх замаар цогц төгс чадамж бүхий өрсөлдөх чадвар өндөртэй багшийн шинэ дүр төрх, жишгийг тогтоон түүнд хүргэхэд хөтөлбөрийн зорилго оршино.

2.1.2 Хөтөлбөрийн зорилтууд

Дээрх зорилгыг хангахын тулд дараах зорилтуудыг дэвшүүлж байна.

Зорилт 1. Багшийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжихэд чиглэсэн байгууллагын манлайдал, менежмент, соёлыг төлөвшүүлэх;

Зорилт 2. Багшийн багшлахуй, суралцахуйн чадамж болон сонсогч, оюутныг сургах үйл явцад хөтлөх менежментийн ур чадварыг дээшлүүлэн манлайдал, ёс зүй, харилцааны соёл, хариуцлагын төлөвшлийг хөгжүүлэх

Зорилт 3. Багш нарын эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын чадамжийг нэмэгдүүлэх

үйл явцыг дэмжих,

Зорилт 4. Багшийн нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн зохион байгуулалт, үнэлэм-

жид чанаарын шинэчлэл хийх.

2.2 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим

Хотолборийн хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмуудыг баримтална. Үүнд:

- 2.2.1 Төр, засгийн боловсролын болон багшийн хөгжлийн бодлого, үзэл баримтлалтай уялдсан, түүнийг дэмжсэн байх;
- 2.2.2 Багшийн өөрөө бие даан хөгжих, насан туршийн боловсрол, манлайллаа дээшлүүлэх эрэлт хэрэгцээ, шаардлага болон үзэл санаанд нийцсэн байх;
- 2.2.3 Багшийн хөгжил нь их сургуулийн уян хатан, нээлттэй, тогтвортой хэрэгжихүйц нэгдсэн бодлого, удирдлагаар тасралтгүй дэмжигдсэн, байх;
- 2.2.4 Багшийн хөгжлийн үйл ажиллагаа нь тэдний үе шаттай, тасралтгүй, ажлын байрандаа суралцах, хөгжих боломж, орчинг бий болгосон, эрдмийн эрх чөлөө, бие даасан байдлыг хангасан байх;
- 2.2.5 Багшийг хөгжүүлэхдээ тэднийг тасралтгүй хөгжих тэгш боломж, шударга, ил тод байдал, хүний эрх, жендерийн тэгш байдлыг хангах;
- 2.2.6 Багшийн хөгжилд оролцогч талуудын хамтын ажиллагааны нийтлэг сонирхолд нийцсэн, түүний үр дүнг дээшлүүлэхэд чиглэсэн байх;

2.3 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үе шат

Багшийн хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг 2021-2025 оныг дуустал 5 жилийн хугацаанд хоёр үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ. Нэгдүгээр шат нь 2021-2023 онд, хоёрдугаар шат нь 2024-2025 онд тус тус хэрэгжин, хөтөлбөрийн зорилго, зорилтыг хангана.

ГУРАВ. ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Их сургуулийн багшийн багшлахуй, суралцахуй, судалгааны чадамжийг цогцоор нь тасралтгүй хөгжүүлэхэд чиглэсэн зорилтуудын хүрээнд дараах үйл ажиллагааг үе шаттайгээр хэрэгжүүлэн хүлээсэн үр дүндээ хүрнэ. Үүнд:

3.1. “Багшийн тасралтгүй хөгжлийг дэмжихэд чиглэсэн байгууллагын манлайлал, менежмент, соёлыг төлөөвшүүлэх” 1 дүгээр зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ:

3.1.1. Дээд боловсролын байгууллагын багш нарын хөгжлийн талаарх төр, засгийн дээд байгууллагуудын бодлого, өөрийн их сургуулийн хөгжлийн стратегид тусгагдсан багшийн хөгжлийн бодлого, чиглэлийг эрх зүйн болон бодлогын бусад баримт бичгүүдэд тусган, удирдлагын тасралтгүй дэмжлэгээр ханган хэрэгжүүлэх;

3.1.2. УБХИС-ийн багшийн хөгжлийн нэгдсэн бодлогыг тодорхойлж, түүнийг хэрэгжүүлэгч, оролцогч талуудын үүрэг хариуцлагын хүрээг тодорхой болгох,

багшийн хөгжил, сургалт, судалгааны асуудлаар багш нар их сургуулийн засаглалд оролцох оролцоо, боломжийг оргожүүлэх чиглэлийг тодорхойлон хэрэгжүүлэх;

3.1.3. Багшийн албан тушаалын зэрэглэл бүрээр нь тавигдах шаардлага, цогц чадамжийн хүрээ, шалгуур үзүүлэлт, тэдгээрийг хангасан байх түвшин, мэдлэг, ур чадвар, чадамжийг үнэлэх аргачлал зэргийг шинээр боловсруулж, батлуулан мөрдөх;

3.1.4. Харьяа сургууль, төв, тэнхим бүр багшийн хөгжлийн дунд, урт хугацааны төлөвлөгөөтэй ажиллаж, түүндээ хүрэх үр дүнгээ нарийн тодорхойлон жил бүр үр дүнг тооцдог байх;

3.1.5. Багшийн хөгжлийн төв, хөтөлбөр, үйл ажиллагааг төсөв, санхүүгээр тасралтгүй дэмжих, багшийн хөгжлийг дэмжих төрөл бүрийн тэтгэлэг, санг байгуулан эрх зүйн баталгаатай нөхцлөөр үйлчлэх боломжийг болон багшийн хөгжилд жил бүр оюутны төлбөрийн 2 хувийг зарцуулдаг эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

3.1.6 Багш бүр өөрсдийн хөгжлийн хэрэгцээ, сургуулиас тавигдаж буй шаардлагад нийцсэн богино, дунд, урт хугацааны хөгжлийн төлөвлөгөөтэй ажиллаж, үнэ цэнэ, хариуцлагын төлөвшилдөө өөрөө үнэлгээ хийж сайжруулдаг хандлага төлөвшүүлэх, жил бүр дүнгээ их сургуулийн багшийн хөгжлийн мэдээллийн санд өөрөө оруулдаг, тайлагнадаг журмыг тогтоон мөрдүүлэх;

3.1.7 Их сургуулийн багшийн цахим мэдээллийн санг байгуулан боловсролын асуудал эрхэлсэн төв байгууллагын цахим мэдээллийн сантай холбох, багш нар, харьяа сургууль, төвүүд багшийн хөгжлийн мэдээллээ үечлэн оруулан нэгдсэн мэдээллийн дүн шинжилгээ, тэдний хөгжлийн өсөлт зэргийг үечлэн тодорхойлдог болох;

3.2. “Багшийн багшлахуй, суралцахуйн чадамж болон сонсогч, оюутныг сургахуйн үйл явцад хөтлөх менежментийн ур чадварыг дээшлүүлэн манлайлал, ёс зүй, харилцааны соёл, хариуцлагын төлөвшлийг хөгжүүлэх” 2 дугаар зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ:

3.2.1. Их сургууль нь багшийнхаа багшлахуй, суралцахуйн болон суралцах арга зүйг хөгжүүлэх төвийг байгуулан, түүгээрээ дамжуулан багшийн хөгжлийн болон төлөвшил, хандлагыг өөрчлөх, хувь хүнийг хөгжүүлэх сургалт, семинар, хэлэлцүүлгийн цогц арга хэмжээг тусгай хөтөлбөөр төлөвлөн хэрэгжүүлэх, харьяа сургууль, төвийн энэ чиглэлийн үйл ажиллагааг дэмжих;

3.2.2. Багшлахуй, суралцахуйн болон үнэлгээний шинэ арга зүйг эзэмшин, сургалтын чанарт ахиц дэвшил гаргасан багш, ажилтнуудыг дэмжих, тэдний туршлага, арга зүй, технологийг бусад багш нарт дэлгэрүүлэх үйл явцыг тасралтгүй хэрэгжүүлэх, тэтгэлэг олгох;

3.2.3. Багш нарыг гадаад, дотоодод боловсролын зэргээ ахиулах, богино, урт хугацааны сургалт, дадлага, түүний дотор цэргийн удирдахуйн дадлагад хамруулах, цэргийн багш бэлтгэх тогтолцоог бүрдүүлэх, мэргэжлийн болон эрдэм шинжилгээний арга хэмжээнд оролцох, зочин профессор, судлаачаар ажиллах асуудлыг их сургуулийн багшийн хөгжлийн толовлögөөнд тусган хэрэгжүүлэх, бүх талын дэмжлэг үзүүлэх;

3.2.4. Багш бүр оюутныг сургахуйн үйл явцад нь хөтлөх менежментийг үр дүнтэй хэрэглэх, дотоод, гадаадын их сургуулиудын идэвхтэй сургахуйн дэвшилтэт арга зүй, технологийг түгээн дэлгэрүүлэх санал санаачлагыг дэмжих замаар тэдний сургахуй, багшлахуйн чадамжийг хөгжүүлэх;

3.2.5. Багш нарын гадаад хэлний мэдлэг, чадварыг дундаас дээш түвшинд хүргэх, англи хэл дээр хичээл хөтлөн явуулах багш бэлтгэх, англи хэл дээр судалгааны тайлан бичих суургалтын дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

3.2.6 Багшийн ёс зүйн болон харилцааны өндөр соёлоор орчиндоо эерэгээр нөлөөлөх чадварыг хөгжүүлэх, тэдэнд ажил хэрэгч, өндөр шаардлагатай, хариуцлагатай байх чанарыг төлөвшүүлэх арга хэмжээг болон тэдний гаргасан шинэ санаа, санаачлагыг дэс дараатай хэрэгжүүлэх;

3.2.7. Багш хамт олноо манлайллаар хөтлөх, баг, оюутны өмнө үүрэг, хариуцлага хүлээх, ажил хариуцах чадвар, хандлагыг шинэчлэх, тэдний бүтээлч сэтгэлгээг хөгжүүлэх, хамтран ажиллах, харилцан суралцах санаачлагыг дэмжихэд чиглэсэн сайн дурын хөгжлийн клуб, хамтлагуудыг байгуулан, чиглүүлэх;

3.2.8. Залуу багш нарыг чадавхижуулах зорилгоор ахмад, туршлагатай багш нарын зөвлөх, дэмжих, чиглүүлэх санаачлагыг дэмжин менторшип төслийг хэрэгжүүлэх;

3.2.9. Багшийг сонгон шалгаруулж авдаг журмыг шудрага, ил тод, хамт олны үнэлгээнд тулгуурладаг болгон шинэчлэх, тэдний ёс зүй, хувь хүний хариуцлага, чадамж, манлайллыг хөгжүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг дэс дараатайгаар зохион байгуулан, үр нөлөөллийг нэмэгдүүлэх;

3.3. “Багш нарын эрдэм шинжилгээ, судалгааны чадамжийг нэмэгдүүлэх үйл явцыг дэмжих” 3 дугаар зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ:

3.3.1 Судалгааны онол, арга зүй, судлаачийн ёс зүй, судалгаа шинжилгээ, төсөлт ажлын менежментийг удирдах чиглэлээр зорилтот сургалтын хөтөлбөр (залуу багш, нийт багшлах бүрэлдэхүүн, эрдэм шинжилгээ, сургалтын албаны дарга, тэнхим төвийн дарга нарт зориулсан гэх мэт)–үүдийг дэс дараатайгаар төлөвлөн хэрэгжүүлэх;

3.3.2 Эрдэм шинжилгээ, судалгаа, инновацийн төсөлд багш нарын оролцоог нэмэгдүүлэх, багш нарын судалгаа явуулах чадамжийг нэмэгдүүлэхэд санхүүжилтээр дэмжлэг үзүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх;

3.3.3 Олон улсын нэр хүнд бүхий мэргэжлийн судалгааны сэтгүүлд, түүний дотор цэргийн сэтгүүлд эрдэм шинжилгээний ёгүүлэл нийтлүүлэх, дотоод, гадаадын хамтарсан судалгаа, төсөлт ажилд оролцоход нь багш нарт дэмжлэг үзүүлэх;

3.3.4. Өндөр хөгжилтэй орнуудын их, дээд сургуулиудад судалгаа, шинжилгээний ажил хийх, төсөл, хөтөлбөрт хамруулах, зочин судлаачаар ажиллахад дэмжлэг үзүүлж, нөхцөл бололцоогоор хангах;

3.4. “Багшийн нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн зохион байгуулалт, үнэлэмжид чанарын шинэчлэл хийх” 4 дүгээр зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ:

3.4.1. Багшийн нийгмийн хамгааллын судалгааг тодорхой үечлэлтэйгээр явуулан, тэдний нийгмийн баталгааг хангах асуудлыг нэгдсэн бодлого, хөтөлбөрт тусган тодорхой үе шаттайгаар сайжруулан шийдвэрлэх;

3.4.2. Багш нарын эрүүл мэнд, бие бялдрын хөгжлийг дэмжих орчин нөхцлийг шат дараатайгаар бүрдүүлэн, тэднийг эрүүл мэндийн улмаас хөдөлмөрийн чадвараа алдах, эмчилгээ, сувилгаа хийлгэх үед санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, тусламжийн хөтөлбөрт хамруулах асуудлыг зохицуулах бодлогыг шийдвэрлэх арга хэмжээг авах;

3.4.3. Багшийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүнгээр цалин, урамшуулал олгох, нэмэгдүүлэх, тэдний цалин, орлогыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр холбогдох байгууллагуудад санал, тооцоог тавьж шийдвэрлүүлэн, ажилласан жил, ажлын бүтээмж, шинэлэг инновац нэвтрүүлсэн байдлаар нь цэргийн болон энгийн багш нарт байгууллагын тэтгэлэг, тэтгэмж, урамшуулал олгодог журмыг тогтоон мөрдүүлэх;

3.4.4. Судалгаа, шинжилгээ, сургалтын ажил, үйлчилгээ, сургуулийн хөгжилд оруулсан хувь нэмэр, нийгмийн үйлчилгээний чанар, үр дүнг шалгуур болгож багшийн албан тушаалын зэрэглэл, шатлал ахиулах, эрдмийн цол хүртээх, дээд байгууллагын шагналд тодорхойлдог тогтолцоог бүрдүүлэх ;

3.4.5. Багш нарын хөдөлмөрийн зохион байгуулалтыг тэдний эрүүл мэндийг хамгаалах, хөгжих боломжийг нь дэмжих нөхцлийг хангахуйц байдлаар бүрдүүлэн, ажлын ачааллыг оновчтой тогтоох;

ДӨРӨВ. ХӨТӨЛБӨРИЙН ҮР ДҮН, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

4.1 Хөтөлбөрийн үр дүн, шалгуур үзүүлэлт

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэнээр дараах үр дүнд хүрнэ. Үүнд:

- 4.1.1. Багшийн хөгжлийг стратегийн зорилго, үзэл баримтлал тодорхой болж, багшийн хөгжлийг дэмжих орчин хөгжиж, түүний үр дүн, тогтвортой хэрэгжилт нь их сургуулийн хөгжлийн гол түлхүүр болно.
- 4.1.2. Багшийн хөгжлийн бүхий л мэдээллийг багтаасан мэдээллийн цахим сантай болж, хэрэглээнд оруулсан байна
- 4.1.3. Багш нар өөрийн хэрэгцээ, бүтээлч үйл ажиллагаанд суурилсан бие даасан хөгжлийн төлөвлөгөөөр хөгжин, тэдний багаар ажиллах, манлайлах арга барил, менежерийн ур чадварт дэвшил гарна.
- 4.1.4. Багшийн мэргэжлийн стандарт, түүнд тавигдах шаардлагууд албан тушаалын зэрэглэл бүрээр тодорхойлогдож, багшийн хөгжлийн хандлага багш бүрт ойлгомжтой болно.
- 4.1.5. Багшийн хөгжлийг дэмжсэн санхүүжилтийн хэмжээ жил бүр өснө. Багшийн гүйцэтгэлийн дүнгээр өрсөлдөөнт тэтгэлэг олгодог шинэ хэлбэр, урамшууллын шинэ тогтолцоо бүрэлдэн бий болно.
- 4.1.6. Хөтөлбөр хэрэгжиж дуусах үед үндсэн багш нарын дотор докторын зэрэгтэй багшийн эзлэх хувь 40 -өөс доошгүй, судалгааны ажил тогтмол хийдэг, инновацийн төсөл хэрэгжүүлэгч багшийн тоо 70-аас багагүй хувьд хүрсэн байна.
- 4.1.7. Гадаад, дотоодын эрдэм шинжилгээний импакт фактор бүхий сэтгүүлд нийтлэгдсэн өгүүллийн тоо өснө.
- 4.1.8. Багш нь сургагч багшаас оюутныг бүтээлч үйл хэрэгт чиглүүлэгч, хөтлөгч, зөвлөгч хэв шинж рүү өөрчлөгдөн, орчин үеийн инновацад суурилсан идэвхтэй сургалтын арга зүй, технологийг бүрэн эзэмшсэн байна.
- 4.1.9. Багшийн сургалт, судалгаа явуулахад шаардлагатай хэрэглэгдэхүүн, ном, сурх бичиг, гарын авлага, материалын хангамжийг нэмэгдүүлэх боломж бүрдэнэ.
- 4.1.10. Багш нар орчин үеийн технологийн дэвшилтийг ашиглан цахим, хосолсон, зайн сургалтыг онлайн хэлбэрээр явуулах арга зүй, орчин, цахим хичээлийн сантай болно.
- 4.1.11. “Багшлахуй, суралцахуйн хөгжлийн төв” нь их сургуулийн багшийн хөгжлийг чиглүүлэгч, дэмжигч, арга зүйн зөвлөмж, зааварчилгаагаар хангагч байгууллага болон төлөвшинө.
- 4.1.12. Багш нарын аюулгүй ажиллах, сургалт, судалгаа, үйлчилгээг тасралтгүй чанартай явуулах техник, технологийн дэвшилд тулгуурласан таатай орчин бүрдэж, тэдний нийгмийн хамгааллын баталгаа дээшлэн, цалин орлого нь нэмэгдэнэ.
- 4.1.13. Багшийн ёс зүй, харилцааны соёл дээшлүүлэх тогтолцоо бүрдэнэ.

4.2 Хөтөлбөрийн үр дүнг тооцох шалгуур үзүүлэлтүүд.

- 4.2.1. Багшийн хөгжлийн чиглэлээр гаргасан бодлогын болон эрх зүйн баримт бичгийн тоо, тэдгээрийн хэрэгжилтийн хувь, үр дүн,
- 4.2.2. Багшийн хөгжлийн чиглэлээр жил бүрийн зарцуулсан хөрөнгө, мөнгөний хэмжээ,
- 4.2.3. Багш нарын хөгжлийн сургалтын төрөл, тоо, тэдгээр хамрагдсан багшийн

- 4.2.4 Боловсролын зэргээ ахиулсан багшийн тоо, мэргэжил, хүйсээр
- 4.2.5 Мэргэклийн чиглэлээр дадлага хийсэн багшийн тоо,
- 4.2.6 Гадаад, дотоодод урт богино хугацааны сургалтад хамрагдсан багшийн тоо, зарцуулсан монгоний дүн,
- 4.2.7 Багшийн үйл ажиллагааг хөнгөвчлохөд чиглэсэн техник хэрэгслийн өсөлтийн тоо.
- 4.2.8 Цахим санд бүтээлээ оруулсан багшийн тоо, судалгааны болон сургалтын бүтээлийн тоо
- 4.2.9 Их сургуулиас боловсролын зэргээ ахиулахад дэмжлэг үзүүлсэн багшийн тоо, мэргэжил, мөнгөн дүнгээр
- 4.2.10 Багш нарын жил бүрийн цалингийн өсөлтийн хэмжээ, хувиар
- 4.2.11 Багш нарын цагийн ачааллын бууралтын хэмжээ, хувиар,
- 4.2.12 Жил бүрийн багш нарын ажлын байрны тохижилтод зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, мөнгөн дүнгээр
- 4.2.13 Гадаадын судалгааны импакт фактор бүхий сэтгүүлд бүтээлээ хэвлүүлсэн багшийн тоо, өгүүллийн тоо,
- 4.2.14 Судалгаа, эрдэм шинжилгээний хамтарсан төсөлд оролцсон багшийн тоо,
- 4.2.15 Багш нарын судалгаа, инновацын бүтээлийн тоо, жил бүрээр, өсөлтийн хэмжээ хувиар,
- 4.2.16 Англи болон бусад гадаад хэлний мэдлэгээ дээшлүүлсэн багшийн тоо, тэдний

ТАВ. ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН УДИРДЛАГА, САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭХ YYCBЭР

5.1 Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн удирдлага, зохион байгуулалт

- 5.1.1. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг Их сургуулийн захирал нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллана.
- 5.1.2. Хөтөлбөрийг удирдлага, төлөвлөлтөөр хангах, бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах үүргийг Сургалтын болон Захиргаа удирдлагын хэлтэс, Багшийн хөгжлийн төв, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц, үр дүнг хянах, үнэлэх үүргийг Дотоод аудит, чанарын үнэлгээний алба хүлээнэ.
- 5.1.3 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх бодлого, зорилт, холбогдох дүрэм, журам, шаардлагатай төсөв, хөрөнгө оруулалтыг захирлын тушаалаар батална.
- 5.1.4 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөөг үндэслэн Их сургуулийн дунд хугацааны стратегийн болон жил бүрийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тодорхой арга хэмжээнүүдийг нэмэлтээр тусгана.
- 5.1.5 Их сургуулийн харьяаллын сургууль, коллеж, тэнхим, төв, профессорын багууд нь хөтөлбөрийг гүйцэтгэлийн жил, сарын төлөвлөгөөндөө тусган хэрэгжүүлнэ.

5.2 Хөтөлбөрийн төсөв, санхүүжилт

Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг дараах эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ.

Үүнд:

- Сургуулийн жил бүрийн төсөв;
- Олон улсын байгууллага, хандивлагч орны буцалтгүй тусlamж;
- Төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, төгсөөгчдийн хандив, тусlamжийн хөрөнгө;
- Хууль тогтоомжоор хориглоогүй бусад эх үүсвэр.

5.3 Хөтөлбөрийн хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ

- 5.3.1. Харьяаллын сургууль, коллеж, төвүүд нь хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайлангаа жил бүрийн 11 дүгээр сарын эхний долоо хоногт багтаан Дотоод аудит, чанарын үнэлгээний албанд хүргүүлнэ.
- 5.3.2 Хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд Дотоод аудит, чанарын үнэлгээний алба үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлтийн дагуу өөрийн үнэлгээг хийж, тухайн жилийн 11 дүгээр сарын 25-ны дотор УБХИС-ийн захиралд танилцуулна.
- 5.3.3 Дотоод аудит, чанарын үнэлгээний алба жил бүрийн 6 дугаар сард “Багшийн хөгжил, чадамжийн түвшин тогтоох шалгуур үзүүлэлт”-ийн дагуу албан тушаалын зэрэглэл бүрээр хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж чансаа тогтоож, Их сургуулийн захирлын тушаалаар баталгаажуулж байна.
- 5.3.4 Сургалт, цэргийн алба хариуцсан тэргүүн дэд захирал хөтөлбөрийн тухайн жилийн биелэлтийн тайланг 12 дугаар сарын эхний 7 хоногт багтаан Их сургуулийн захиралд танилцуулж холбогдох шийдвэр гаргуулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулна.
- 5.3.5 Хөтөлбөрт хийсэн өөрийн үнэлгээ, чанарын дотоод баталгаажуулалтын үнэлгээ, дүгнэлт, зөвлөмжийг үндэслэн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ерөнхий төлөвлөгөө, шалгуур үзүүлэлтэд холбогдох хууль, дүрэм, журамд нийцүүлэн нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

БАГШИЙН ХӨГЖЛИЙН ТӨВ